

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ У СУБОТИЦИ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 15.11.2018. године, Наставно-научно веће Економског факултета у Суботици Универзитета у Новом Саду</p> <p>2. Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Др Иван Миленковић, редовни професор Економског факултета у Суботици Универзитета у Новом Саду, уже научна област Финансије и рачуноводство, изабран 20.09.2018. године на Економском факултету у Суботици, где је и запослен,</p> <p>2. Др Нада Миленковић, доцент Економског факултета у Суботици Универзитета у Новом Саду, уже научна област Финансије и рачуноводство, изабрана 11.05.2017. године, на Економском факултету у Суботици, где је и запослена,</p> <p>3. Др Јадранка Ђуровић Тодоровић, редовни професор Економског факултета Универзитета у Нишу, уже научна област Финансије, изабрана 22.05.2012. године на Економском факултету у Нишу, где је и запослена.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Бранимир (Мирослав) Калаш</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 20.05.1989. године, Суботица, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду; Финансије, банкарство и осигурање, дипломирани економиста – мастер.</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2015. година, студијски програм – Економија, модул – Финансије</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Утицај директних пореза на одабране макроекономске агрегате земаља OECD-а

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација кандидата Бранимира Калаша написана је на 314 страна. Основни текст је дефинисан кроз увод, теоријски оквир истраживања, преглед владајућих ставова, статистички и економетријски приступ, закључак, литературу, као и списак табеларних и графичких приказа. Редослед поглавља је конципиран тако да методолошки прати процес истраживања. У оквиру главних поглавља докторске дисертације представљено је укупно 174 табеле и 72 графикона. Докторска дисертација обухвата 280 извора литературе, при чему су сви извори цитирани у основном тексту. Структура докторске дисертације садржи следећа главна поглавља:

Увод

- I Теоријски оквир истраживања - значај пореских облика у јавним финансијама
- II Преглед владајућих ставова о утицају пореских облика на макроекономске агрегате
- III Макроекономски оквир и порески облици у земљама OECD-а
- IV Емпиријско истраживање и резултати

Закључак

Литература

Списак табела и графикона

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Увод

У уводном делу истраживања кандидат је образложио мотив истраживања и концизно дефинисао проблем, предмет, сврху и циљеве истраживања, као и основну и помоћне хипотезе. Истовремено, представљен је методолошки оквир истраживања који обухвата конструкцију модела утицаја директних пореза на макроекономске агрегате. Уводни део омогућава јасно и прецизно представљање тематике истраживања и указује на потребу и релевантност изучавања феномена директних пореза у контексту њиховог утицаја на макроекономски оквир земаља OECD-а.

Овај део рада позитивно се оцењује.

I Теоријски оквир истраживања - значај пореских облика у јавним финансијама

У првом поглављу кандидат детаљно приказује основне карактеристике и ефекте пореских облика, као и расподелу пореског терета са становишта пореза на доходак и пореза на добит. У оквиру пореза на доходак грађана, расподела пореског терета се посматра кроз теоријске моделе опште и парцијалне равнотеже. Истовремено, расподела пореског терета се дефинише са аспекта пореза на капитал предузећа и пореза на економски профит. У склопу расподеле пореског терета, истраживање указује на мерење вишка терета у контексту ефикасности и правичности опорезивања. Такође, теоријски оквир истраживања посматра оптималност опорезивања кроз фундаменталне принципе опорезивања и теоријске концепте као што су Ремзијево правило, Едвортов модел и Харберцеров модел.

Овај део рада позитивно се оцењује.

II Преглед владајућих ставова о утицају пореских облика на макроекономске агрегате

У другом поглављу кандидат систематично презентује теоријске импликације о утицају пореских облика на макроекономске агрегате. Преглед владајућих ставова обухвата приказ директних и индиректних пореза на кључне макроекономске агрегате као што су бруто домаћи производ, незапосленост, инфлација, инвестиције и државни расходи. Овај сегмент истраживања омогућава идентификовање кључних пореских облика и њихов значај у макроекономском оквиру. На основу теоријских ставова и резултата истраживања претходних студија детерминисани су кључни директни порези и њихови ефекти на одабране макроекономске агрегате у земљама OECD-а.

Овај део рада позитивно се оцењује.

III Макроекономски оквир и порески облици у земљама OECD-а

У трећем поглављу кандидат приказује економску анализу макроекономског оквира посматраних земаља кроз трендове кретања бруто домаћег производа, незапослености, инфлације, инвестиција и државних расхода. Путем табеларних и графичких приказа, представљени су кључни порески облици као што су порез на доходак грађана, порез на добит предузећа и порез на имовину,

укључујући и раст пореских прихода. У овом делу истраживања, кандидат приказује кумулативни тренд директних пореза за временски период 1996-2016. године, како би се извршила компаративна анализа посматраних земаља. Истовремени приказ директних пореза и макроекономских агрегата је омогућио свеобухватан преглед њихових вредности и стварање услова за њихово економетријско моделирање.

Овај део рада позитивно се оцењује.

IV Емпиријско истраживање и резултати

У четвртном поглављу кандидат приказује економетријски оквир рада и емпиријско истраживање и резулте уз детаљније објашњење економетријског приступа. У оквиру овог поглавља, приказане су дескриптивне вредности директних пореза и одабраних макроекономских агрегата посматраних земаља. Такође, презентована је корелација и каузалност између раста пореских прихода, пореза на доходак грађана, пореза на добит предузећа и пореза на имовину с једне стране и бруто домаћег производа, незапослености, инфлације, инвестиција и државних расхода с друге стране. На крају, представљени су панел регресиони модели кроз статичко и динамичко моделирање ефеката директних пореза на одабране макроекономске агрегате земаља OECD-а.

Овај део рада позитивно се оцењује.

Закључак

У оквиру закључних разматрања кандидат је детаљно приказао резултате истраживања и указао на карактер утицаја директних пореза на одабране макроекономске агрегате. У резултатима истраживања презентовано је да постојећа структура пореских облика не доприноси побољшању макроекономских агрегата посматраних земаља, чиме је кандидат потврдио основну хипотезу истраживања. Изведени закључци су концизно приказани у овом делу докторске дисертације.

Овај део рада позитивно се оцењује.

Литература

Списак коришћене литературе чини 280 референци, при чему се нарочито издвајају научни радови објављени у међународним научним часописима. Сви извори су цитирани на једнообразан и одговарајући начин у докторској дисертацији.

Овај део рада позитивно се оцењује.

Списак табела, графикона и шема

Кандидат је на једнообразан начин приказао списак од 174 табеле и 72 графикона који се налазе након закључних разматрања.

Овај део рада позитивно се оцењује.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01. јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. **Калаш, Б.,** Миленковић, И., Пјанић, М., Андрашић, Ј., Миленковић, Н. (2017). The impact of Tax Forms on Economic Growth - Evidence from Serbia. *Industrija*, 45(2), 113-125. M24
2. Миленковић, И., **Калаш, Б.** (2017). Unidirectional Causality between Tax Revenues and Economic Growth in Serbia. *International Conference on Income Distribution*, 20-22 October, Zhengzhou, Henan, China, 1-9, M33
3. Миленковић, И., **Калаш, Б.** (2017). The Impact of Taxes on Economic Growth in OECD Countries. *5th RSEP Social Sciences Conference*, 7-10 November, Barcelona, 138-147, M33
4. Миленковић, И., **Калаш, Б.** (2017). Macroeconomic determinants of economic growth in Serbia. *Facta Universitatis-series: Economics and Organizations*, 14(2), 105-115. M51
5. **Калаш, Б.,** Мирковић, В., Миленковић, Н. (2018). The relationship between taxes and economic growth: Evidence from Serbia and Croatia. *The European Journal of Applied Economics*, 15(2), 17-28. M51
6. **Калаш, Б.,** Мирковић, В., Андрашић, Ј. (2017). Estimating the impact of taxes on economic growth in the United States. *Ekonomске teme*, 55(4), 481-499. M51
7. **Калаш, Б.,** Милошевић, С. (2015). Фискална политика и фискални токови у Републици Србији. *Пословна економија*, 17(2), 213-231, M51
8. **Калаш, Б.,** Мирковић, В., Андрашић, Ј. (2018). Empirical Analysis of Value Added Tax and Inflation Rate: Tuckey's Test in Selected Western Balkan Countries. *Ekonomika*, 64(2), 99-109, M52
9. **Калаш, Б.,** Миленковић, Н. (2017). The role of value added tax in the economy of Serbia. *Ekonomika*, 63(2), 69-78, M52
10. **Калаш, Б.,** Мирковић, В., Пјанић, М. (2017). Economic and Tax Competitiveness in Selected South East European Countries. *Economic analysis*, 50(3-4), 55-65, M52
11. **Калаш, Б.,** Милошевић, С. (2015). Фискална хармонизација и фискална конкуренција у Европској унији. *Економски погледи*, 17(2), 139-156, M52

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу спроведене панел регресионе анализе, корелационе матрице и тестирања каузалности, могу се извести основни закључци у истраживању утицаја директних пореза на одабране макроекономске агрегате земаља ОЕЦД-а:

- присуство сигнификантног утицаја раста пореских прихода на одабране макроекономске агрегате земаља ОЕЦД-а;
- директни порези су значајно корелисани са бруто домаћим производом по глави становника у земљама земаља ОЕЦД-а;
- порез на доходак грађана има сигнификантан утицај на незапосленост у земљама ОЕЦД-а, док порез на имовину значајно утиче на инфлацију у посматраним земљама. С друге стране, није идентификован значајан утицај пореза на добит предузећа на ниво инвестиција у земљама ОЕЦД-а.
- присуство значајног утицаја директних пореза на државне расходе у земљама ОЕЦД-а.
- присуство двосмерне каузалности између директних пореза и бруто домаћег производа, незапослености, инвестиција и државних расхода у земаљама ОЕЦД-а.

Резултати истраживања су приказали да су ефекти директних пореза сигнификантни у мање од половине земаља ОЕЦД-а, што имплицира да постојећа структура пореза на утиче на макроекономски оквир посматраних земаља у значајној мери. Директни порези негативно утичу на бруто домаћи производ, што подразумева да њихово повећање резултира смањењу економског

раста анализираних земаља. Истовремено, раст пореских прихода има позитиван утицај на бруто домаћи производ, што изискује потребу њиховог повећања у правцу равномернијег пореског оптерећења. На тај начин, кроз адекватни ниво и структуру пореских облика може се остварити позитиван ефекат на раст економије посматраних земаља. Такође, раст пореских прихода доприноси смањењу незапослености и порасту општег нивоа цена, што може створити услове за убрзани економски раст. Путем интензивног раста пореских прихода, ниво инвестиција и државних расхода поприма растући карактер, што се манифестује на побољшање макроекономског оквира земаља OECD-а. На основу наведеног, може се закључити потреба другачије пореске структуре, као и модификовања пореске политике у правцу оптималног одређивања нивоа анализираних пореских облика, који ће бити у функцији побољшања макроекономског оквира земаља OECD-а

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати истраживања представљени су јасно и систематично кроз текст, табеларне и графичке приказе, као и свеобухватну економску и економетријску анализу. Обрада, анализа и интерпретација података и резултата заснована је на актуелним економетријским моделима који су креирани и постављени у циљу потврђивања наведених хипотеза. На основу наведеног, комисија позитивно оцењује начин на који је кандидат приказао и тумачио резултате истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Докторска дисертација написана је у потпуности у складу са образложењима које је кандидат навео у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Докторска дисертација садржи све битне елементе који су логички и методолошки повезани. Садржај истраживања обухвата дефинисани предмет и циљеве истраживања, постављање основне хипотезе, као и седам помоћних хипотеза. Истовремено, приказани су владајући ставови у теоријском делу истраживања, као и економетријске методе и модели на основу којих су добијени емпиријски резултати. На крају, представљена су закључна раматрања у вези утицаја директних пореза на одабране макроекономске агрегате посматраних земаља, као и њихове корелисаности и каузалности.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци
Допринос истраживања се огледа у приказу нових и различитих резултата који су омогућили шири поглед на саму тематику истраживања и могућност доношења другачијих закључака. Кандидат је спровео истраживање на свих тридесет пет земаља ОЕСД-а у циљу бољег разумевања односа директних пореза и макроекономских агрегата, као и карактер њиховог утицаја. Резултати дају одређене смернице креаторима економске политике у профилисању пореске политике у одабраним земљама. Такође, кандидат истиче да детерминисаност пореске политике треба да буде усмерена на стварање одговарајуће структуре пореских облика која ће омогућити побољшање макроекономских агрегата и убрзање економског раста у посматраним земљама

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Нису уочени недостаци који утичу на резултате спроведеног истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације **Комисија предлаже да се докторска дисертација** под насловом „Утицај директних пореза на одабране макроекономске агрегате земаља ОЕСД-а” **прихвати, а кандидату Бранимиру Калашу одобри јавна одбрана рада.**

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

У Новом Саду, 22.11.2018. год.

---

1. Др Иван Миленковић, редовни професор
Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици

---

2. Др Нада Миленковић, доцент
Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици

---

3. Др Јадранка Ђуровић Годоровић, редовни професор
Универзитет у Нишу, Економски факултет

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.